

L'estructura educativa d'Andorra

Ministeri d'Educació, Joventut i Esports

Primera edició: març de 1994

Segona edició: juny de 1996

Sumari

Presentació

Ensenyament a Andorra

Marc legal

Sistemes educatius

Oferta educativa

Estructura administrativa

Dades estadístiques

Índex legislatiu

Adreces d'interès

Presentació

El territori d'Andorra conforma una sèrie de valls encaixades en plens Pirineus, en direcció dominant nord-sud, limitades per carenes muntanyoses de considerable altitud. D'una extensió aproximada de 468 km², la cota més elevada és el pic de Coma Pedrosa (2.942 m), al límit nord-occidental, i la més baixa, la confluència del riu Runer amb el Gran Valira, al límit amb Espanya (838 m).

La línia de cims de la seva meitat nord serveix de frontera amb França, al llarg de 56,6 km, mentre que la meitat sud ho fa cap a Espanya, en un tram de 63,7 km. La població d'Andorra, a 31 de desembre de 1995, és de 63.859 persones, amb una densitat de 136 habitants per km². La situació demogràfica del país és conseqüència del desenvolupament econòmic experimentat en els darrers 30 anys. El sector comercial i turístic, juntament amb el financer i el de serveis, són el fonament de l'economia andorrana actual.

Andorra és un Estat de dret, democràtic i social, definit com un copríncipat parlamentari en la Constitució aprovada en el referèndum del 14 de març de 1993. Aquesta definició actualitza la institució dels coprínceps (el bisbe d'Urgell i el president de la República francesa), justificada per set segles d'història. Una història que es reflecteix també en l'estructura territorial en parròquies, en la bandera, l'escut i l'himne tradicionals i en el reconeixement de l'oficialitat de la llengua catalana.

El Consell General, encapçalat per la Sindicatura, és l'òrgan de representació de la sobirania popular, exerceix el poder legislatiu i controla l'acció del govern. Sota l'autoritat del cap, el govern dirigeix la política nacional i internacional, com també l'Administració de l'Estat, i exerceix la potestat reglamentària.

L'estructura territorial recau en els consells comunals, els quals s'encarreguen d'administrar i representar les set parròquies (unitats territorials) en què s'organitza Andorra: Canillo, Encamp, Ordino, la Massana, Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria i Escaldes-Engordany.

Ensenyament a Andorra

L'estructura educativa d'Andorra, amb la coexistència de sistemes educatius diferents, ha anat adquirint en els darrers decennis una complexitat notable, inseparable del procés institucional experimentat al país. L'anàlisi històrica explica els trets essencials de la situació actual.

Fins al final del segle passat, els consells comunals tenien cura de l'ensenyament: cada comú tenia un local per a l'escola i s'encarregava de contractar el personal corresponent. No obstant això, era habitual que l'ensenyament dels infants quedés confiat al vicari de la parròquia. A partir de 1882 s'instauren les primeres escoles congregacionals en algunes poblacions i, progressivament, la resta d'escoles existents al país. Concretament, el 1900 s'obren les primeres escoles franceses i el 1930 les primeres escoles espanyoles. El 1966 comença a funcionar el col·legi Sant Ermengol, bastit per la Mitra, i el 1968 s'inaugura l'Institut Janer, tots dos de caràcter religiós. El 1972, per iniciativa d'un grup de persones desinteressades, famílies afectades i amb el suport de Càritas, es crea l'escola Meritxell, amb la finalitat d'atendre els infants i els joves amb necessitats educatives especials. El 1982, el govern d'Andorra promou la creació de l'escola andorrana com una alternativa vàlida i viable a alguns dels problemes educatius del país, amb la finalitat de fomentar i enriquir els elements culturals específics de la societat andorrana. Simultàniament, el Consell General, en un informe de 1972, detecta la necessitat de posar en marxa un programa d'andorranització en els sistemes educatius forans per tal de preservar la identitat i els peculiaritats del país, mitjançant l'ensenyament de la llengua catalana i de la història, la geografia i les institucions d'Andorra.

D'altra banda, el 1962 es posen en marxa activitats de formació dirigides a persones adultes interessades en l'aprenentatge de la llengua catalana i de la història i les institucions d'Andorra. Finalment, el 1988, inicien les seves activitats dos centres de formació superior dedicats a necessitats concretes del món laboral: l'Escola Universitària d'Infermeria i l'Escola d'Informàtica d'Andorra.

Marc legal

El fonament legal de l'educació reposa, principalment, en la Constitució, i es troba desenvolupat en la Llei qualificada d'educació, de setembre de 1993, en la Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà, de juny de 1994, i en els acords i tractats internacionals signats amb els Estats veïns.

En el seu article 20, la Constitució proclama que “tota persona té dret a l'educació, la qual s'ha d'orientar vers el desenvolupament ple de la personalitat humana i de la dignitat, tot enfortint el respecte a la llibertat i als drets fonamentals”. Així mateix, el text constitucional obre les portes a la creació de centres docents de caràcter privat i reconeix la llibertat d'ensenyament. Recull, finalment, el dret de les famílies a triar el tipus d'educació per a llurs fills, com també el dret a rebre la formació religiosa que creguin convenient.

El setembre de 1993, el Consell General aprova la Llei qualificada d'educació, que desenvolupa els drets fonamentals recollits en la Constitució. El preàmbul declara que la “lleï estableix l'estructura educativa andorrana a partir de la realitat existent: la de diversos sistemes educatius que coexisteixen dins d'una sola estructura educativa, una especificitat certament enriquidora, a la qual no es vol renunciar”.

Les finalitats de l'educació queden resumides en l'article tercer de la Llei:

- Promoure i afavorir el desenvolupament de la personalitat de l'alumne.
- Impulsar l'adquisició d'hàbits intel·lectuals i tècniques de treball.
- Transmetre coneixements científics, tècnics, humanístics, artístics i ètics.
- Capacitar per a l'exercici d'activitats professionals.
- Impulsar el català com a llengua pròpia del país, vetllant perquè se n'assoleixi un domini correcte i un ús matisat i ric.
- Fomentar la integració i la participació social i cívica.
- Fomentar l'esperit universal crític, com també els comportaments d'autonomia i adaptabilitat, i contribuir a l'enriquiment dels elements culturals propis i específics de la societat andorrana.
- Formar els infants i els joves en el respecte de la diversitat i dels drets i les llibertats fonamentals, i en l'exercici de la tolerància i la llibertat, dins els principis democràtics de convivència i pluralisme.

En la resta de l'articulat, la Llei recull els principis generals que regeixen l'estructura educativa:

- Tothom té dret a una educació bàsica i a accedir als nivells superiors de l'ensenyament.
- L'educació bàsica és obligatòria i gratuïta, i es fa extensiva a les persones adultes. L'escolaritat obligatòria compren dels 6 als 16 anys; els nens podran ser escolaritzats a partir dels 3 anys.
- Es reconeix la diversitat de sistemes educatius, que seran regulats per conveni.
- Els centres docents seran públics i privats; es regula l'obertura de centres privats.
- Es garanteix el principi d'integració i d'atenció als alumnes amb necessitats educatives especials.
- La llibertat de càtedra és reconeguda.
- Els pares o tutors tenen reconegut el dret d'associació i de participació en les activitats educatives.
- El català és la llengua pròpia del sistema educatiu; cal fomentar l'aprenentatge de llengües estrangeres.
- Creació del Consell Andorra de l'Ensenyament, com a organisme col·legiat de participació de la comunitat educativa.

Els centres que segueixen el sistema educatiu andorrà estan regulats per la Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà, aprovada pel Consell General el 9 de juny de 1994, que desenvolupa l'article 6 de la Llei qualificada d'educació.

En el títol preliminar, la Llei considera que el sistema educatiu andorrà és «l'eix vertebrador de l'educació a Andorra» i garanteix «la unitat del procés educatiu»; a més, determina les finalitats del sistema educatiu andorrà i les atribucions del govern, com ara l'establiment dels programes dels diferents ensenyaments, la planificació de les inversions, l'avaluació i la supervisió de l'educació, l'expedició dels títols acadèmics, la gestió del personal docent, etc.

El títol primer defineix els requisits per a l'elaboració dels programes educatius, estableix els nivells del sistema educatiu andorrà i preveu les actuacions preferents en matèria educativa.

El títol segon es divideix en vuit capítols, que defineixen els objectius, els continguts, el perfil de professorat, els criteris de promoció i titulació, el nombre d'alumnes per aula i les característiques generals dels ensenyaments: educació maternal, educació bàsica (secció primera, dedicada a la primera ensenyança, i secció segona, per a la segona ensenyança), batxillerat, formació professional, ensenyament superior, formació permanent per a adults, formació andorrana i educació especial.

El títol tercer descriu els serveis necessaris per a la millora de l'ensenyament, com ara el de recursos pedagògics, els d'atenció psicopedagògica, els d'orientació escolar i universitària i els d'inspecció i avaluació del sistema educatiu.

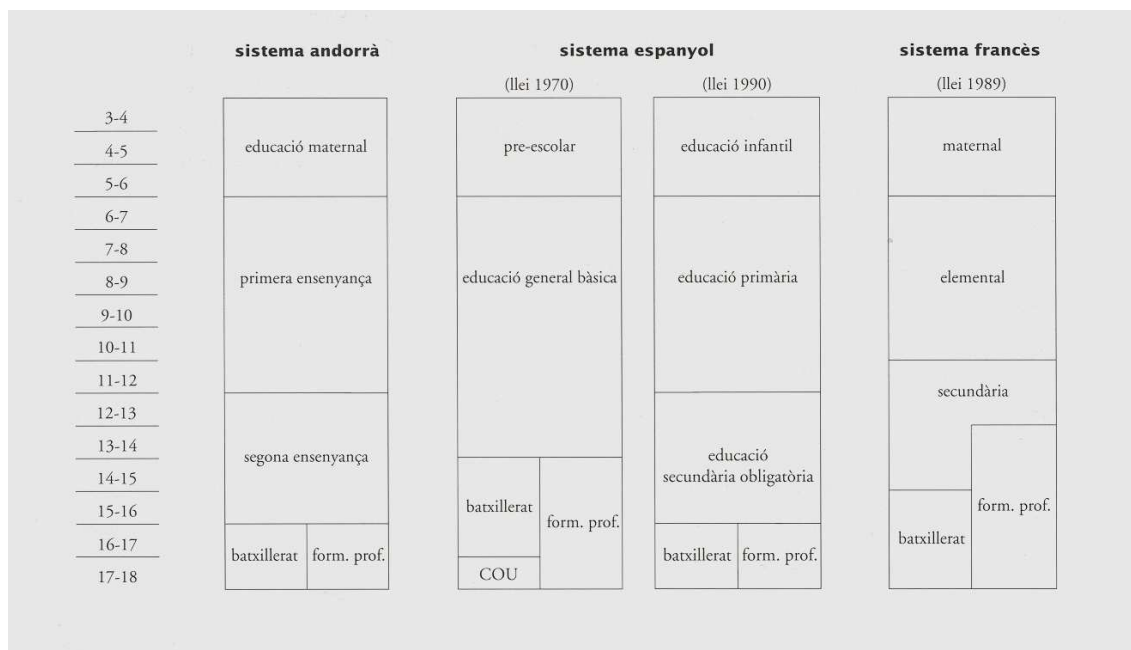
Finalment, les disposicions addicionals insten el govern a la presentació anual d'una avaluació del sistema i a la signatura de convenis de col·laboració educativa amb el Patronat rector de l'Escola especialitzada Nostra Senyora de Meritxell, formalitzat el 16 de novembre de 1995, i amb els centres congregacionals.

La regulació dels centres docents que segueixen altres sistemes queda recollida en els convenis signats amb el govern espanyol, l'11 de gener de 1993, i amb el govern francès, el 19 de març de 1993.

Aquests convenis reconeixen que els centres docents espanyols i francesos contribueixen a assegurar una obra de servei públic a Andorra i afirmen que l'ordenació i el contingut acadèmic d'aquests centres mantenen els criteris dels Estats respectius. No obstant això, hi han d'impartir un programa complementari de formació andorrana, amb continguts específics i obligatoris de llengua catalana i de geografia, història i institucions d'Andorra en totes les franges del sistema educatiu. Quant al personal docent, els convenis preveuen la possibilitat que hi accedeixin professionals de nacionalitat andorrana, amb la titulació acadèmica adient, en igualtat de condicions que la resta d'aspirants dels països de procedència. Per a l'aplicació i el seguiment de les disposicions esmentades, es creen comissions mixtes de caràcter intergovernamental amb la funció específica de proposar a ambdues parts les mesures pertinents. Finalment, les Administracions signants es comprometen a establir les homologacions dels títols expedits per les respectives institucions acadèmiques.

Sistemes educatius

L'estructura educativa d'Andorra és plural i està «integrada pels centres que segueixen el sistema educatiu andorrà i pels centres que segueixen altres sistemes educatius reconeguts per conveni». El sistema formal es divideix en quatre etapes: maternal, primera ensenyança, segona ensenyança i batxillerat. L'oferta es complementa amb altres opcions i nivells: formació professional, educació especial, formació per a persones adultes i estudis superiors. Tot i les diferències significatives entre els diferents sistemes, la llei determina que l'escolaritat serà obligatòria en els trams de la primera i la segona ensenyança, dels 6 als 16 anys. Segons els sistemes, la divisió entre els nivells o graus de cada etapa educativa és variable.

Sistema andorrà

Escola andorrana: ofereix educació maternal en sis centres docents, primera ensenyança en cinc, i segona ensenyança i batxillerat en un centre; els pròxims cursos ampliarà la seva oferta, concretament el curs 1996-1997 obrirà un centre de maternal al Pas de la Casa.

Formació andorrana: s'ofereix a la resta de sistemes educatius d'Andorra (a primera ensenyança, llengua i medi d'Andorra, i educació musical; a segona ensenyança i batxillerat, llengua catalana i literatura, i història, geografia i institucions d'Andorra).

Escola d'Informàtica d'Andorra: ofereix formació professional i estudis universitaris de tres anys. Escola Universitària d'Infermeria: imparteix estudis universitaris de tres anys.

Patronat de l'EENS Meritxell: ofereix programes d'educació especial i d'escolarització amb suport a tots els nivells educatius, dins les escoles ordinàries dels sistemes andorrà i espanyol.

Formació d'Adults: ofereix formació de llengua catalana, coneixement de la història i la cultura d'Andorra a persones adultes, i educació bàsica d'adults.

Sistema espanyol

Escoles espanyoles: vuit centres imparteixen educació infantil i primària, repartits en diverses poblacions.

Escoles congregacionals: el col·legi Sant Ermengol ofereix educació fins al batxillerat; l'Institut Janer ofereix infantil, primària i formació professional; l'escola Sagrada Família, infantil i primària.

Institut de batxillerat: imparteix estudis de batxillerat i de COU.

Sistema francès

Escoles franceses: nou centres imparteixen el nivell maternal i l'elemental, en diverses poblacions.

Liceu Comte de Foix: imparteix l'ensenyament secundari i l'oferta d'estudis professionals.

Oferta educativa

Educació maternal

L'educació maternal compren els alumnes dels 3 als 6 anys i és prèvia a l'inici de l'escolarització obligatòria.

Els tres sistemes ofereixen aquesta etapa educativa, que s'imparteix en vint-i-sis centres docents, repartits per tot el territori d'Andorra, per bé que la majoria també són centres de primera ensenyança.

Primera ensenyança

La primera ensenyança és el primer tram de l'escolaritat obligatòria i admet els alumnes des dels 6 anys.

En el sistema francès, aquesta etapa té una durada de cinc anys, mentre que en el sistema espanyol i en el sistema andorrà la durada és de sis anys. En acabar aquests estudis, els alumnes del sistema andorrà obtenen un certificat de primera ensenyança.

El nombre de centres docents que imparteixen aquesta etapa és de 25, repartits entre els tres sistemes educatius.

Segona ensenyança

Aquesta etapa completa els estudis de l'escolaritat obligatòria fins als 16 anys.

Per a tots els sistemes presents a Andorra, la durada és de quatre anys, tot i que el sistema espanyol es troba en fase d'adaptació a la seva nova estructura.

Els centres que imparteixen aquesta etapa són quatre: un del sistema andorrà; un del sistema francès, i dos del sistema espanyol (un de caràcter religiós).

Batxillerat

El batxillerat és un tram de l'ensenyament formal que prepara els alumnes per accedir als estudis universitaris o professionals de nivell superior.

Admet els alumnes que han superat satisfactòriament els cicles anteriors i, segons els sistemes educatius, comença als 15 o als 16 anys.

En acabar, l'alumne obté la titulació de batxiller i es troba capacitat per accedir a estudis superiors. A Andorra, el batxillerat s'imparteix en quatre centres docents: l'escola andorrana, el liceu francès, l'institut espanyol i el col·legi Sant Ermengol.

Formació professional

La formació professional en centres escolars presenta opcions diferents segons cada sistema educatiu. El sistema francès ofereix estudis preprofessionals de caràcter tecnològic per a alumnes de 13 anys, i estudis professionals d'hostaleria, administració comercial i comptable i ofimàtica per a alumnes de 15 i 16 anys, amb una durada de dos anys, a més d'una opció de batxillerat tecnològic. El sistema espanyol presenta una oferta d'estudis administratius a partir dels 14 anys. El sistema andorrà acredita estudis professionals d'informàtica de grau mitjà.

La formació professional per a aprenents cobreix la formació inicial en les empreses i s'organitza a partir del Centre de formació d'aprenents, dependent del govern d'Andorra, en estreta col·laboració amb la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

Educació especial

L'atenció als alumnes amb necessitats educatives especials és un dret recollit en l'articulat de la Llei qualificada d'educació. El principi que el regeix és el de la integració dels alumnes en el sistema educatiu formal.

Aquesta integració es fa per mitjà dels programes d'escolarització amb suport, PROGRÉS i TRÀNSIT, del Patronat de l'Escola Especialitzada Nostra Senyora de Meritxell. No obstant això, quan les circumstàncies no ho permeten, els infants afectats poden ser escolaritzats en un centre específic, mitjançant el programa d'educació especial, EDES, del mateix Patronat.

Formació a persones adultes

La Llei recull el dret que assisteix les persones adultes d'accedir al sistema educatiu per tal d'obtenir una formació bàsica.

En aquest sentit, des de 1962, l'oferta pública se centra en la difusió i l'ensenyament de la llengua catalana i de la història, la geografia i les institucions andorranes. Aquestes activitats es realitzen en centres escolars i altres espais públics i segueixen un ritme acadèmic propi, amb cursos anuals i quadrimestrals.

Com a complement a l'oferta general de cursos, els alumnes adults disposen del Centre d'Autoaprenentatge de la Massana en què, sota l'assessorament de personal especialitzat, aprenen la llengua catalana de manera autodirigida; amb aquesta finalitat, el centre presenta una gran oferta de material didàctic catalogat i classificat per matèries i nivells de dificultat.

El programa d'educació bàsica per a adults desenvolupa activitats educatives dirigides a les persones que presenten dèficits funcionals per la manca de coneixements culturals i als instruments de comunicació i de relació social.

Estudis universitaris

L'oferta d'estudis superiors a Andorra es realitza en dues institucions públiques que ofereixen estudis universitaris de primer cicle. L'Escola Universitària d'Infermeria ofereix la diplomatura d'infermeria i l'Escola d'Informàtica d'Andorra ofereix la d'informàtica de gestió.

A partir del curs 1996-1997, el govern d'Andorra preveu la posada en funcionament de la Universitat Virtual d'Andorra, una opció formativa de nivell superior que pretén reduir les distàncies entre la universitat i els estudiants per mitja de les noves tecnologies de la informació i de la telecomunicació.

Els joves interessats en altres branques opten majoritàriament per l'oferta d'estudis superiors de les universitats espanyoles i franceses. Les condicions d'accés estan regulades per cada escola o centre universitari. Per al sistema públic andorrà, cal haver cursat els estudis de batxillerat de qualsevol sistema educatiu existent al país.

L'Institut d'Estudis Andorrans promou la investigació i l'estudi sobre Andorra per mitjà d'activitats docents, culturals i científiques; té la seu a Andorra i disposa de centres a Barcelona i a Perpinyà.

Altres ofertes formatives

Paral·lelament al sistema formal, existeix una gran oferta formativa dirigida a joves i també a persones adultes que cobreix àrees artístiques i especialitzades. En l'àmbit públic, els comuns (corporacions locals) ofereixen estudis d'art i de música, a més de cobrir àrees de caràcter lúdic. En l'àmbit privat, l'oferta es concentra en l'ensenyament de llengües estrangeres i d'estudis relacionats amb comptabilitat i informàtica d'usuari.

Estructura administrativa

Amb la Llei qualificada d'educació, la planificació general de l'ensenyament correspon al govern, el qual ha de tenir en compte l'existència dels sistemes reconeguts per conveni.

El departament d'Educació, dependent del ministeri d'Educació, Joventut i Esports, executa les directrius generals de política educativa emanades del govern. Concretament, assegura l'aplicació dels drets fonamentals esmentats en els apartats anteriors i vetlla pel bon funcionament general de l'educació.

En aquest sentit, l'educació bàsica és gratuïta i arriba pràcticament al cent per cent dels nens i joves entre els 6 i els 16 anys. Complementàriament, existeix una dotació d'ajuts que pretenen pal·liar les possibles mancances de tipus econòmic, dirigides a cobrir els serveis bàsics i els complementaris de l'educació (menjador, transport, etc.). Els nivells no-obligatoris del sistema formal (maternal, batxillerat i formació professional) són totalment gratuïts per als alumnes, com també ho és la formació per a persones adultes. Així mateix, l'accés a la formació superior universitària està garantida per un sistema de beques i crèdits d'estudis.

Correspon al govern inspeccionar i avaluar tots els centres del sistema andorrà i aquelles funcions que li atribueixen els convenis signats. El departament d'Educació vetlla pel manteniment d'uns paràmetres de qualitat pedagògica en l'oferta educativa en aspectes tan fonamentals com ara la formació del professorat, els recursos didàctics i tecnològics, el

suport i l'equipament d'aparells i programes informàtics, l'assessorament pedagògic i els serveis complementaris de suport a l'ensenyament.

Gestió acadèmica

Competeix a l'Administració andorrana l'obertura, el funcionament i la conservació de tots els centres docents ubicats a Andorra, llevat del liceu francès i de l'institut espanyol d'ensenyament secundari. Així mateix, li correspon el control i la supervisió dels requisits acadèmics, arquitectònics i mercantils dels centres privats.

La gestió dels centres docents correspon als òrgans que estiguin dictaminats per llei o conveni. Els centres del sistema andorrà es regeixen pel principi de participació de la comunitat educativa, segons recull el Reglament regulador de la participació en la gestió, aprovat pel govern el 15 d'agost de 1993. S'hi preveu la creació d'òrgans de representació (junta d'escola) en cada centre docent amb la participació de tots els estaments de la comunitat educativa, com també la creació del Consell de les escoles, òrgan màxim de gestió del sistema andorrà, que s'encarrega de «supervisar l'activitat general dels centres en els aspectes administratius i docents». Els centres docents del sistema francès i del sistema espanyol es regeixen pels criteris establerts en els convenis respectius.

El calendari escolar de tots els centres docents està decretat per govern. El curs acadèmic consta de quaranta-dues setmanes: comença la segona setmana de setembre, acaba entre l'última setmana de juny i la primera de juliol i s'hi intercalen quatre períodes de vacances (una setmana per Tots Sants; dues per Nadal; una per Carnaval, i dues per Pasqua).

Segons cada sistema educatiu, la setmana escolar oscil·la entre quatre dies i mig i cinc dies. Els sistemes francès i espanyol inclouen en el seu horari de manera obligatòria el programa de formació andorrana, la dedicació horària del qual és variable i s'implanta de manera progressiva, segons cada conveni.

Programes educatius

Els objectius i els continguts de l'ensenyament escolar són diferents en cada sistema educatiu. Els objectius, els continguts i les assignatures dels sistemes espanyol i francès parteixen dels programes emanats dels ministeris d'educació dels Estats respectius i vehiculen les activitats en llengua castellana o en llengua francesa, segons cada sistema.

Des de 1972, amb la nota-informe elaborada pel Consell General, i segons recullen els convenis d'educació signats amb els Estats veïns, els sistemes forans ubicats a Andorra resten obligats a incloure en els seus programes l'estudi de la llengua catalana i de la història, la geografia i les institucions d'Andorra.

Tal és la finalitat del programa de Formació andorrana, servei dependent del departament d'Educació, el qual garanteix la dotació del personal docent necessari per portar-lo a terme, com també del material didàctic. Els objectius, els continguts i les activitats d'aquest programa parteixen del model pedagògic del sistema andorrà i s'adapten a les necessitats i les característiques especials de cada centre docent i de cada grup d'alumnes. La formació andorrana és present en tots els centres docents espanyols, francesos i congregacionals, de maternal a batxillerat, i també en les opcions d'ensenyaments professionals.

El sistema andorrà segueix un model basat en els principis psicològics del constructivisme,

amb atenció a la diversitat i un tractament individualitzat dels alumnes. Amb una visió oberta del programa, l'Administració estableix unes directrius globals, en forma d'objectius generals i de continguts de les àrees corresponents, que són desenvolupades per cada centre docent en el seu projecte educatiu.

En l'àmbit pedagògic, una de les característiques diferenciadores del sistema andorrà en relació amb els altres sistemes, és el plantejament del fet multilingüe i del tractament a la diversitat. El català n'és la llengua pròpia, i s'hi emfasitza especialment la promoció de «l'aprenentatge de llengües estrangeres que podran ser vehiculars per afavorir l'obertura a la cultura universal i la relació fluida amb els altres països». Per això és important la presència a l'aula de personal docent competent en distintes llengües i en els seus diferents registres i nivells.

Concretament, en acabar l'educació obligatòria, l'alumne ha de demostrar una competència comunicativa plena en llengua catalana, en llengua francesa i en llengua espanyola, i un domini suficient de la llengua anglesa.

L'atenció a la diversitat desenvolupa el dret de tots els infants a gaudir de l'ensenyament. En aquest sentit, el sistema andorrà incorpora, en els seus reglats de l'ensenyament, alumnes amb necessitats educatives especials, sota la supervisió i la coordinació de professionals especialitzats, amb les adaptacions pertinents en cada cas.

El servei de Formació Professional, dependent del departament d'Educació, coordina les iniciatives que sorgeixen dels sistemes educatius i canalitza actuacions conjuntes orientades a satisfer adequadament les necessitats del mercat laboral d'Andorra i la formació professional per a aprenents, en col·laboració amb la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

El servei de Formació d'Adults promou les activitats de formació de llengua catalana i d'història, geografia i institucions andorranes per a persones adultes. Així mateix coordina i impulsa el programa d'educació bàsica d'adults dissenyat amb la intenció d'arribar als sectors de població amb dèficits instrumentals de base.

Personal docent

L'existència a Andorra de centres docents que segueixen els programes de sistemes educatius d'altres països implica que el personal docent presenti força diferències segons cada sistema. En els sistemes francès i espanyol, la contractació i la formació del professorat correspon als organismes governamentals dels Estats respectius. Tanmateix, el personal docent dels centres religiosos del sistema espanyol és contractat bé directament per la direcció de cada centre, bé per concurs públic.

El personal docent del sistema andorrà és contractat per edicte públic de govern. La seva situació, inclòs el professorat del programa de formació andorrana, està regulada per l'Estatut intern del personal docent dependent del govern d'Andorra, aprovat el 26 de novembre de 1993 i modificat el 26 de juliol de 1995. El text distingeix tres grups professionals: ensenyants de maternal i primera ensenyança; ensenyants de segona ensenyança, batxillerat, formació professional i lectorats; ensenyants de formació d'adults.

La formació inicial del personal docent es realitza a les universitats estrangeres i es complementa amb un mòdul de formació a Andorra. La titulació universitària requerida per a maternal i primera ensenyança és de nivell mitjà; per als altres grups, la titulació ha de ser de nivell superior.

El departament d'Educació, per mitjà del servei de Formació i Recursos Pedagògics, ordena i planifica la formació permanent del professorat del sistema andorrà, i ofereix les seves activitats als ensenyants dels altres sistemes. El format més habitual és el de cursos monogràfics de durada curta impartits per professionals especialitzats; es realitzen al llarg del curs acadèmic i en l'escola d'estiu que anualment organitza aquest servei. Els continguts d'aquestes activitats apleguen totes les àrees d'aprenentatge i les disciplines pedagògiques de base, sense oblidar aspectes paral·lels o complementaris a l'ensenyament i altres de caràcter lúdic.

Assessorament i recursos

Amb l'objectiu de mantenir i millorar la qualitat de l'ensenyament, el departament d'Educació ofereix un conjunt de serveis de suport a la tasca docent.

L'Administració dissenya, executa i avalua els programes de les distintes modalitats, opcions i nivells educatius del sistema andorrà, inclosa l'oferta de formació andorrana dels altres sistemes existents a Andorra. En el marc dels convenis de col·laboració amb universitats espanyoles i franceses i també per mitja de professionals de reconegut prestigi, el departament d'Educació assegura un assessorament puntual i específic per a determinats aspectes dels programes i de l'organització escolar, amb la finalitat de garantir la qualitat del sistema.

El servei de Formació i Recursos Pedagògics subministra els mitjans didàctics necessaris per a la tasca docent i facilita el préstec i la consulta de material de tecnologia educativa a partir del fons de que disposa a la mediateca, oberta a tots els ensenyants dels diferents sistemes educatius d'Andorra. Així mateix, aquest servei promou l'elaboració i confecció de material específic, preferentment de les àrees que presenten mancances en el mercat editorial, i crea i difon material didàctic a partir de les necessitats detectades per les escoles segons les propostes metodològiques que es desprenen dels nous corrents didàctics.

El servei d'Activitats Culturals ofereix periòdicament activitats culturals dirigides als alumnes de 3 a 18 anys, centrades en representacions teatrals, de música, literatura, etc., amb la finalitat de fomentar-ne l'interès i aprofundir en el coneixement de determinades activitats.

El servei d'Informàtica a l'Escola introdueix la informàtica en tots els centres escolars d'Andorra com a suport a l'ensenyament i com a eina a disposició dels alumnes. Ofereix un servei de biblioteca, consulta i préstec de material informàtic i organitza activitats de formació dirigides a tots els ensenyants per tal que esdevinguin capaços d'utilitzar els materials i integrar-los en l'actuació didàctica. La utilització de programes generals (processadors de text, fulls de càlcul, bases de dades, publicació assistida per ordinador, etc.) permet la pràctica i l'anàlisi immediata dels diferents dominis d'aplicació de la informàtica i realitzar-ne una producció. La dotació de microordinadors, amb una ràtio de setze alumnes per ordinador, situa Andorra en una posició capdavantera en el context dels països europeus. Les vies d'experimentació informàtica se centren en la implantació d'una xarxa telemàtica escolar, la música assistida per ordinador, el diari escolar, les xarxes locals i el desenvolupament d'activitats educatives via Internet.

Altres serveis escolars

Servei d'Esquí Escolar. Segons el Reglament de l'esquí escolar, aprovat pel govern el 21 de juliol de 1993, la practica de l'esquí forma part de l'àrea d'educació física i s'integra dins dels projectes educatius de tots els centres docents d'Andorra. Per als alumnes de primera ensenyança, l'activitat és obligatòria i es realitza durant set dies lectius; a partir dels 14 anys, l'activitat és opcional i ocupa cinc dies lectius. Actualment, aquesta practica afecta més de sis mil alumnes, sota la tutela de monitors especialitzats. Si cal, el servei d'Esquí Escolar del departament d'Educació facilita el material necessari als alumnes que ho sol. liciten.

Sense caràcter obligatori, durant el primer i el tercer trimestre del curs, els alumnes gaudeixen de les instal·lacions del Palau de Gel de Canillo. Cada setmana s'hi desplaça un miler d'alumnes per a l'aprenentatge del patinatge sobre gel.

Servei de Transport Escolar. El servei de Transport Escolar es regeix pel reglament aprovat pel govern, en col·laboració amb l'Associació de Transportistes d'Andorra, i cobreix el trasllat diari de més de quatre mil alumnes de tots els centres escolars del país. Així mateix, es fa càrrec del transport per a les activitats d'esquí i de patinatge escolars, com també de les visites culturals.

Servei de Salut Escolar. El servei de Salut Escolar del ministeri de Sanitat té la finalitat de detectar alteracions o problemes de salut que poden interferir en el desenvolupament dels infants escolaritzats i especialment en el seu procés d'aprenentatge. També desenvolupa activitats d'educació sanitària i de promoció de la salut a l'escola.

dades estadístiques

alumnes per nivell i sistema (1994-1995)

	andorrà	espanyol	francès	total
maternal	537	711	898	2.146
primari	524	1.350	1.238	3.112
secundari bàsic	182	1.121	957	2.260
secundari superior		863	418	1.281
professional	42	105	99	246
especialitzat	68			68
total	1.353	4.150	3.610	9.113

alumnes per llengua materna i sistema (1994-1995)

	andorrà	espanyol	francès	total
català	710	1.340	1.205	3.255
castellà	536	2.120	1.112	3.768
francès	8	21	369	398
portuguès	55	397	586	1.038
anglès	1	7	33	41
altres	2	2	19	23
indeterminada	41	263	286	590
total	1.353	4.150	3.610	9.113

alumnes per lloc de naixement i sistema (1994-1995)

	andorrà	espanyol	francès	total
Andorra	1.088	2.548	2.480	6.116
Espanya	214	1.168	276	1.658
(Catalunya)	(167)	(641)	(191)	(999)
França	5	9	316	330
(departaments sud)	(3)	(3)	(137)	(143)
Portugal	28	353	388	769
Europa (resta de països)	2	2	44	48
Món (resta de països)	8	29	84	121
indeterminat	8	41	22	71
total	1.353	4.150	3.610	9.113

evolució de la matrícula per sistema

	andorrà	espanyol	francès	total
1987-1988	426	4.901	3.442	8.769
1988-1989	512	4.894	3.545	8.951
1989-1990	633	4.751	3.490	8.874
1990-1991	747	4.744	3.533	9.024
1991-1992	903	4.686	3.625	9.214
1992-1993	1.021	4.592	3.653	9.266
1993-1994	1.230	4.343	3.633	9.206
1994-1995	1.353	4.150	3.610	9.113
1995-1996*	1.487	3.895	3.584	8.966

*dades provisionals a 30.12.95

centres docents per nivell i sistema (1994-1995)

	andorrà	espanyol	francès	total
maternal i primari	6	11	9	26
secundari i prof.	2	3	1	6
especialitzat	1			1
total	9	14	10	33

personal docent per nivell i sistema (1994-1995)

	andorrà	espanyol	francès	total
maternal i primari	140	207	140	487
secundari i prof.	43	181	150	374
especialitzat	18			18
total	201	388	290	879

alumnes de formació d'adults (1r trimestre 1995-1996)

	homes	dones	total
coneixements de llengua catalana			
• orals bàsics	41	165	206
• escrits elementals	16	58	74
• escrits avançats	7	37	44
cursos de coneixements culturals	3	14	17
usuaris del centre d'autoaprenentatge	25	65	90
total	92	339	431

universitaris per país d'estudi i sexe (1994-1995)

	homes	dones	total
Andorra	43	57	100
Espanya	155	180	335
França	127	139	266
Europa (resta de països)	7	13	20
Món (resta de països)	2	5	7
total	334	394	728

universitaris per àrea d'estudi i sexe (1994-1995)

	homes	dones	total
humanitats	39	99	138
dret-empresarials	109	124	233
ciències	39	36	75
salut-medicina	38	96	134
arts	9	11	20
arquitectura-enginyeries	100	28	128
total	334	394	728

Índex legislatiu

Disposicions legislatives en matèria educativa, amb indicació del número, l'any i la data de publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra (BOPA).

Constitució del Principat d'Andorra. BOPA núm. 24, any 5, de 4 de maig de 1993.

Llei qualificada d'educació. BOPA núm. 51, any 5, de 28 de setembre de 1993.

Llei de beques i de crèdits d'estudis. BOPA núm. 49, any 4, de 2 de desembre de 1992.

Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà. BOPA

núm. 48, any 6, de 13 de juliol de 1994.

Conveni hispano-andorrà en matèria educativa. BOPA núm. 18, any 5, de 7 d'abril de 1993.

Conveni franco-andorrà en matèria educativa. BOPA

núm. 18, any 5, de 7 d'abril de 1993.

Conveni de col·laboració educativa entre el Govern d'Andorra i l'Escola Especialitzada Nostra Senyora de Meritxell. BOPA núm. 74, any 7, de 6 de desembre de 1995.

Reglament regulador de la participació en la gestió de l'Escola Andorrana. BOPA núm. 43, any 5, de 25 d'agost de 1993.

Reglament de l'esquí escolar. BOPA núm. 59, any 5, de 3 de novembre de 1993.

Reglament de centres privats. BOPA núm. 72, any 6, de 14 de desembre de 1994.

Estatut intern del personal docent dependent del Govern d'Andorra. BOPA núm. 71, any 5, de 29 de desembre de 1993; modificació BOPA núm. 41, any 7, de 26 de juliol de 1995.

Pla d'estudis de l'Escola Universitària d'Infermeria d'Andorra. BOPA núm. 6, any 6, de 26

de gener de 1994.

Pla d' estudis del diploma d'Informàtica de gestió de l'Escola d'Informàtica d'Andorra. BOPA núm. 16, any 8, de 6 de març de 1996.

Decret d'avaluació del sistema educatiu andorrà. BOPA núm. 34, any 7, de 21 de juny de 1995.

Decret del programa d' educació maternal de l' escola andorrana. BOPA núm. 9, any 8, de 7 de febrer de 1996.

Adreces d'interès

Ministeri d'Educació, Joventut i Esports Departament d'Educació

Prat de la Creu, 62. Andorra la Vella Te\ . (+376) 829345. Fax (+376) 861229

Servei de Formació Andorrana

Servei de Formació d'Adults

Servei de Formació Professional

Servei de Formació i Recursos Pedagògics Servei d'Activitats Culturals

Servei d'Informàtica a l'Escola

Servei d'Esquí Escolar

Servei de Transport Escolar

Edifici Prada Casadet, baixos. Andorra la Vella Te\ . (+376) 866585. Fax (+376) 864341

Escola Universitària d'Infermeria

Dr. Vilanova, 13, Ir. Andorra la Vella Te\ . (+376) 861564. Fax (+376) 868564

Escola d'Informàtica d'Andorra

Plaça de la Germandat. Sant Julià de Lòria Te\ . (+376) 841806. Fax (+376) 843538

Escola Andorrana (Direcció general) Clot d'Emprivat. Escaldes-Engordany Tel. (+376)

827300. Fax (+376) 865355

Biblioteca Nacional d'Andorra

Edifici Prada Casadet, baixos. Andorra la Vella Tel. (+376) 828750. Fax (+376) 829541

Arxius Nacionals

Edifici Prada Casadet, baixos. Andorra la Vella Tel. (+376) 861889. Fax (+376) 829541

Institut d'Estudis Andorrans

Edifici Prada Casadet, baixos. Andorra la Vella Tel. (+376) 822075. Fax (+376) 861474

Centre de Barcelona:

Gran Via de les Corts Catalanes, 585

E 08007 Barcelona

Tel. (+343) 3177991. Fax (+34 3) 3025947

Centre de Perpinyà:

Camí de la Passió Vella, edifici P-2, IUT

F 66000 Perpinyà

Tel. (+3368) 667439. Fax (+33 68) 671221